

# Дактилоскопічні дослідження

Навчальний посібник підготовлено відповідно до навчальної програми зі спеціального курсу «Дактилоскопичні дослідження».

Розглянуто теоретичні засади дактилоскопичних досліджень, класифікацію, методи, прийоми, правила, способи виявлення, попереднє дослідження слідів пальців і долонь рук. Крім того, особливу увагу приділено методиці дослідження слідів папілярних візерунків.

Цей навчальний посібник призначений для курсантів навчальних закладів МВС України експертної спеціалізації, слухачів факультетів підвищення кваліфікації, викладачів, практичних працівників експертних установ, а також для всіх тих, хто цікавиться криміналістичною технікою, взагалі, та її галуззю – дактилоскопією, зокрема.

**О.В. Шведова**

# **ДАКТИЛОСКОПІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ**

Навчальний посібник



Київ  
КНТ  
2010

УДК 343.9  
ББК 67.621  
ШЗ4

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України  
як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів  
(Лист № 1.4/18-Г-88.1 від 10.01.2009 р.)*

*Автор:*

*Шведова О. В.* – старший викладач кафедри криміналістичних експертиз навчально-наукового інституту підготовки слідчих і криміналістів Київського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, майор міліції.

*Рецензенти:*

*Абрамова В. М.* – доцент кафедри правознавства, кандидат юридичних наук, доцент (Київський університет ринкових відносин);

*Козфанов А. В.* – начальник кафедри криміналістичної техніки навчально-наукового інституту підготовки слідчих і криміналістів КНУВС, кандидат юридичних наук (Київський національний університет внутрішніх справ);

*Стояновський В. В.* – начальник науково-дослідного експертно-криміналістичного центру, полковник міліції (ГУ МВС України в м. Києві);

*Козьянчук В. В.* – начальник сектора техніко-криміналістичного забезпечення роботи Печерського РУ відділу організації роботи з техніко-криміналістичного забезпечення органів внутрішніх справ науково-дослідного експертно-криміналістичного центру, майор міліції (ГУ МВС України в м. Києві).

**Шведова О. В.**

ШЗ4 Дактилоскопичні дослідження : навч. посіб. – К.: КНТ, 2010. – 208 с.

ISBN 978-966-373-643-3

Навчальний посібник підготовлено відповідно до навчальної програми зі спеціального курсу «Дактилоскопичні дослідження».

Розглянуто теоретичні засади дактилоскопичних досліджень, класифікацію, методи, прийоми, правила, способи виявлення, попереднє дослідження слідів пальців і долонь рук. Крім того, особливу увагу приділено методиці дослідження слідів папілярних візерунків.

Цей навчальний посібник призначений для курсантів навчальних закладів МВС України експертної спеціалізації, слухачів факультетів підвищення кваліфікації, викладачів, практичних працівників експертних установ, а також для всіх тих, хто цікавиться криміналістичною технікою, взагалі, та її галуззю – дактилоскопією, зокрема.

УДК 343.9  
ББК 67.621

ISBN 978-966-373-643-3

© Шведова О. В., 2010  
© КНТ, 2010

# ЗМІСТ

<b>Передмова</b> .....	5
<b>Розділ 1. Теоретичні основи дактилоскопічних досліджень</b> .....	7
1.1. Історичні аспекти дактилоскопічних досліджень .....	7
1.2. Загальні відомості про будову шкіри людини .....	13
1.3. Наукові основи, поняття, предмет, завдання дактилоскопічних досліджень .....	17
1.4. Властивості папілярних візерунків .....	21
1.5. Особливості будови долонної поверхні п'ясті руки .....	24
<b>Розділ 2. Класифікація папілярних візерунків</b> .....	32
2.1. Типи, види, різновиди папілярних візерунків .....	33
2.2. Загальні ознаки папілярних візерунків .....	39
2.3. Окремі ознаки (деталі будови) папілярних візерунків .....	44
2.4. Інші ознаки, що відображуються у відбитках папілярних ліній .....	48
<b>Розділ 3. Механізм виникнення слідів папілярних візерунків</b> .....	52
3.1. Механізм утворення слідів папілярних візерунків .....	52
3.2. Види слідів рук, залишених на місці події .....	58
3.3. Загальні правила виявлення слідів рук .....	63
<b>Розділ 4. Методи виявлення слідів папілярних візерунків</b> .....	68
4.1. Фізичні методи виявлення слідів рук та їх характеристика .....	69

4.2. Фізико-хімічні методи виявлення слідів рук ....	85
4.3. Хімічні методи виявлення слідів рук. Особливості їх використання .....	94
4.4. Загальні правила та способи фіксації і вилучення слідів рук. Способи пакування об'єктів зі слідами рук .....	101
<b>Розділ 5. Попереднє дослідження слідів папілярних візерунків на місці події .....</b>	<b>113</b>
5.1. Загальні правила попереднього дослідження слідів рук .....	114
5.2. Дактилоскопіювання живих осіб і трупів .....	122
5.3. Визначення зросту, статі і віку людини за слідами рук .....	129
5.4. Визначення руки і пальця, якими залишені сліди .....	133
<b>Розділ 6. Методика дактилоскопічного дослідження слідів папілярних візерунків .....</b>	<b>152</b>
6.1. Попереднє, роздільне дослідження папілярних візерунків .....	153
6.2. Порівняльне дослідження папілярних візерунків .....	159
6.3. Оцінка збігів і розбіжностей ознак папілярних візерунків. Формування висновків .....	172
6.4. Виготовлення фотографічних таблиць. Складання висновку експерта і його оцінка ...	176
<b>Розділ 7. Методика пороеджеоскопічного дослідження слідів папілярних візерунків .....</b>	<b>183</b>
7.1. Ідентифікаційні ознаки мікрорельєфу папілярних ліній .....	183
7.2. Способи одержання експериментальних відбитків пор і контурів папілярних ліній .....	189
7.3. Експертиза слідів мікрорельєфу папілярних ліній .....	194
<b>Список використаної літератури .....</b>	<b>199</b>

## ПЕРЕДМОВА

З кожним роком зростає кількість злочинів, розкритих за допомогою слідів пальців і долоней рук, у тому числі й вчинених у минулі роки. На сьогоднішній день дактилоскопічні дослідження залишаються найбільш розповсюдженим видом експертних досліджень, адже серед різноманітних слідів, що вилучаються з місць вчинення злочинів, більше 50 відсотків складають саме сліди рук.

Так, у 2009 році спеціалістами Науково-дослідного експертно-криміналістичного центру при ГУМВС України в м. Києві було проведено 29301 огляд місць подій, при цьому було вилучено 8188 слідів рук, 1749 слідів взуття, 1453 сліда знарядь зламу, 163 об'єкта біологічного походження, 351 мікрооб'єкт тощо.

Висновок експерта про те, що сліди, вилучені при огляді того чи іншого предмета, залишені конкретною особою, має важливе, а часто й вирішальне значення для розкриття злочину. Саме завдяки дактилоскопічній експертизі встановлюється, що конкретна особа торкалася до певного предмета, перебуваючи на місці вчинення злочину.

Використання ж для розшуку і встановлення особи злочинця слідів рук стало можливим завдяки класифікації всього різноманіття папілярних візерунків. В зв'язку з цим класифікація й стала основою кримінальної реєстрації.

Навчально-методичний посібник «Дактилоскопічні дослідження» складається з 7 розділів, в яких послідовно викладено основні загально-теоретичні та методичні питання дактилоскопії, а саме:

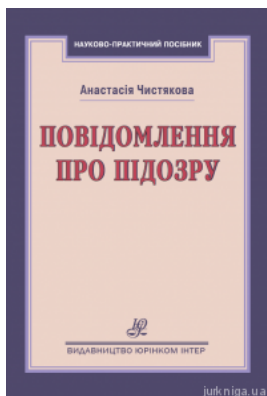
- історію виникнення та розвитку дактилоскопічних досліджень;
- загальні відомості про будову шкіри людини;
- наукові засади дактилоскопічних досліджень;
- особливості будови папілярних візерунків на різних ділянках пальців і долонь рук людини;

- класифікацію папілярних візерунків, їх властивості;
- механізм виникнення слідів папілярних візерунків;
- загальні правила та технічні засоби виявлення слідів рук на різних матеріалах;
- методи виявлення слідів рук та їх характеристику;
- попереднє дослідження слідів папілярних візерунків на місці події;
- правила і прийоми дактилоскопіювання живих осіб і трупів;
- стадії дактилоскопічного дослідження слідів папілярних візерунків тощо.

До кожного розділу посібника додається перелік питань для самоконтролю і рекомендована література.



## Книги, які можуть вас зацікавити



Повідомлення про підозру



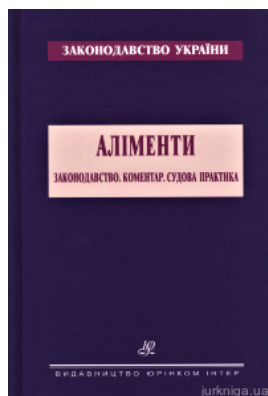
Господарський процесуальний кодекс України



Кодекс України про надра



Заяви: зразки нотаріальних документів



Аліменти.  
Законодавство.  
Коментар. Судова практика



Ювенальна превенція.  
Курс лекцій

Перейти до галузі права  
**Кримінальне право та процес**



[Перейти на сайт →](#)